

A fehértói halgazdaság terve.

Ismeretes, hogy a város ha'ósága újabban ismét komolyan foglalkozik a fehértói halgazdaság régi tervének megvalósításával. Az előkészítő munkálatokat Sculity Sándor főszámvéző irányítja, aki a nagyjelentőségű kérdésről érdeklődésünkre a következőket mondotta:

— A Fehértó területére kidolgozott halgazdasági terveket az Országos Halászati Felügyelőség még 1910-ben elkészítette s ezek a város tanácsa előtt fektűsznek.

— Most a Fehértó területe ugyszólván semmi jövedelmet nem hajt a város javára. Ha racionális a mezőgazdasági szempontból első osztályú szántóföldeket is tógazdasággá berendezni, akkor lényegesen racionálisabb terv a fehértói halgazdaság terve, mert a 2500 holdas termékeny fehértói szikfenék, — így, ahogyan most áll — külterületi abnormalitás.

A nagy befektetésről nem kell viszsziariadni, mert anélkül jövedelemszaporulat nem képzelhető, már pedig a város jövedelmeit nem mindenkor a közterhek emelésével kell fokozni.

— D: a város ne csak jövedelmeinek fokozása céljából taris fontosnak a fehértói halgazdaság létesítését, hanem azért is, hogy a népek nagy tömege hozzájusson az olcsó halhoz.

— A fehértói halgazdaságot tehát minden rendelkezésünkre álló erővel meg kell csinálni. Amely terv dióhéjban a következő: A Fehértónak a városi tulajdoni képező 2200 holdnyi területe körülfésszel a Fehértó többi — magántulajdoni képező — részétől elzáratik. A magánosok csapadék vizei a kör öltés külső lábánál ássott óvó-árok útján folynak le. A három nagy tóból, az ivótavakból és teleltető medencéből álló halászati berendezés a felső vidékről alómlói csapadékokból, legfőképpen azonban a Tiszából, a gyevi foknál felállítandó szivattyú segítségével kapná a szükséges vizet, a teleltetők pedig 4—5 ártézi-kútból. A tavakat a teleltetőkkel keskeny vágányu vasúti kötéssze.

— Hiszem, hogy aki a város gazdasági életének fejlesztésével csak egy kicsit törődik, ezen a kérdésen nem fog rövidesen átsiklani és be fogja látni minden hozzáértő, hogy a fehértói halgazdaság létesítését most már a napirendről levanni nem szabad.

— A 2200 holdnyi halgazdaság összes beruházási költsége 1,150,000 aranykorona lenne, vagyis egy hold 522 aranykorona befektetést igényel. A beruházott tőkének igen jelentékeny része örökös jellegű művek létesítésére szolgál, mindazonáltal egyszerűség és biztonság okából a jövedelmezőségi számításnál az egész összeg

törlesztését számításba véve a következő eredményt kapjuk: 1.150.000 aranykoronának 50 évre terjedőleg 8 százalékos törlesztést évenkénti tőkekamat törlesztésére igényelt összeg 92 000 korona, szivattyútelep 120 napi üzemköltsége 20 000 korona, teleltetők benzinmotoros szivattyújának 150 napi üzemköltsége 1000 korona, fentartás és kezelési költség a hazai tapasztalatok szerint katasztrális holdankint 10 koronával 2200 hold után 22 000 korona, összes kiadás 135 000 korona.

— Ezzel szemben a várható jövedelem a következőképpen számítható: A halgazdaság üzeme — tekintettel a víz minőségére, az éghajlati viszonyokra, a vidék általános jellegére — pontytelepítésre alapítandó. Melynél mellékesen 5—10 százalékban a süllő és más értékes ragadozó halfajta is helyet találhat.

— Katasztrális holdankint a hazai tapasztalatok alapján a halak etetése nélkül mintegy 60 kiló halhus termelésére lehet számítani, amely 2200 kat. holdnyi területnél 132 000 kiló halmenyiségnek felel meg és ha a 132 000 kiló halat kilónként csak 1 korona 50 filléres árral számoljuk, akkor is az összes bevételi eredmény 198 000 aranykorona, amely az összes kiadással szemben tiszta haszonként 63 000 aranykoronát mutat, vagyis

Szegedi művészek, akik Berlinben élnek.

Szegedi színész a német színházakról.

A napokban jött vissza Szegedre Balassa József, az ismert, Szegedről elindult fiatal operaénekes néhány heti nyári pihenőre, aki egy esztendőig Németországban szerepelt jelentős sikerrel. A fiatal énekes Szegeden tűnt föl finoman csengő, lírai színezetű, szépen kulturált hőszenorjával, a tavalyi színpadon elhagyta Magyarországot új lehetőségekért és szélesebb horizontokért — és ma már egyik jelentős tagja a nagyszámú német énekművész-kar-nak. Balassa Józsefet most fényes fel-tételtű szerződéssel kínálták meg, amely ismét külföldre köli. A fiatal énekes a következőket mondotta a *Délmagyar-ország* munkatársának:

— A felső-szléziai Glewitz, Beuten és Hindenburg városok ujonnan alakult közös színházaihoz szerződtek le hőszenorok. A szezon alatt a következő szerepeket énekeltem: *Fidelio* florentinyát, *Balgó hollandi* Erick-jét, *Hegyek alján* Pedróját, Faus-ot és Bajazót körülbeül negyven előadásban. Kimentem Németországba, mert kimondottan Wagner-énekes akartam lenni és nem volt kilátás, hogy itt Magyarországon énekelhessem a Wagner-szerepeket. Németországban óriási horizontok nyílnak meg az énekes előtt, — míg nálunk csak az *Operaház* az egyetlen komoly opara-színpad, addig

évi 913,500,000 papírkoronát.

— Külön kell azonban hangsúlyoznom, hogy ennél a számításnál a lehető legmesszebbmenő óvatossággal jártam el, hogy a gyakorlati azokkal szemben csalódásokra ne vezethessen, éppen ezért határozottan állítható, hogy az így jelzett tiszta jövedelem jelentősen fokozható lesz, ha a tógazdaságot intenzív üzemmél kezelik s különösen, ha a halakat etetik. A fenti haszon megkészszereshető az etetéssel s ha a többi métermésszája után csak husz aranykorona tiszta hasznót számíthatunk, amit a gyakorlati tapasztalatok megengednek, akkor még az 1300 méterméssza után 26 000 aranykorona tiszta hasznótöbbletet, vagyis mindösszesen 89 000 aranykorona tiszta hasznót lehetne évenként számítani. Elérjük azt is, hogy egy virágzó nagy város köz-velen közelében fekvő külterületi abnormalitást a nemtörődomség mezejéből kiemeljük, oda kulturát vittünk és e mellett külön figyelembe veendő még az, hogy *halgazdasági üzem valósággal talajjavítást végez, mert kilúgozva abból a szikst, azt idővel — a Tisza iszapjának lerakódásával — mezőgazdasági művelésre is alkalmassá teszi.*

ház is van, egy kamaraszínpad, a kisebb hatású daraboknak. Az igazgatóság egyébként kikötötte, hogy havonta kétszer vendégszerepelnem kell Prágában és Aussigban. A *Belygd hollandi* lesz az első szerepm, aztán a Lohengrin következik. Nagy reményekkel várom a szerenit, a nagy repertoárt.

— Most, mielőtt hazajötem, Berlinben sok szegedi művésszel találkozom. O. dolgozik szép műtermében Góth Imre, akinek kint igen jó neve van és jól él. Népszerűségére mi sem jellemzőbb, minthogy egy breisui kolostorban a falon ott láttam a *Konzert-jének* színes reprodukcióját. O. álliak előttem az idegen kolostorban a szegedi modellek, trappásul hatott reám. Góth Imrénél ezt a képét egyébként az egész világon árusítják.

— Kint van Berlinben Vigh Jenő, aki hesezabb ideig volt újságíró Szegeden. Ő is énekesnek készült, nagyon rokoniszívenesen fogadták a német operai körök és szerződésére rövid időn belül perfektuálódik. *Badzssy* István is szép műteremben dolgozik, sokat fejlődött Szeged óta és kint nem kell úgy küzdenie, mint itthon, ennek a markáns egyéniségtől magyar piktor-nak. *Milkó* Erzsébettel is találkozom, aki elismert iparművész és a legjobb körökből kap állandóan megrendelést. Berlinben játszik a már híres *Batula-trió* és rengeleg pénzt keres. Végezetül pedig nehéz volna felsorolni, hogy milyen sok szegedivel találkozik össze az ember a berlini utcákon.

Óriási vihar Délfranciaországban

Marseille, augusztus 25. Franciaország délkeleti részében az erős viharok tetemes kárt okoztak, különösen *Apt*, *Salon*, *Villelaure* városokat és e városok környékét látogatta meg súlyosan az elemi csapás. A folyók kiléptek medrükből. Több vasúti vonal *Cavaillon* vidékén víz alatt áll.

Felszabadult Düsseldorf.

Düsseldorf, augusztus 25. Az idegen megszállás, amely ötöt fél évig tartott, ma véget ért. Düsseldorfban és Duisburgban már nincs külföldi katonaság. Ma délelőtti hagyták el Düsseldorfot az utolsó francia csapatok és szerencsére sehol sem volt tüntetés. A 14. számú belga gyalogezred Duisburgból *Krefeldbe* vonult. *Düsseldorfból* pedig a 168. francia gyalogezred és a 121. számú lovasdandár a *Rajna-hídon* át *Oberkassel felé* vette útját. Ma éjjelkor az egész szankciós terület felszabadult, aminek öröme éjjel 12 órakor mindentől zuhogtak a harangok.

Kézcsókomat...

Lapunknak régi barátja meséli: — Amint tudjátok, magányos ember vagyok. Valamikor másképpen volt, de most így van. Mikor az ember átesik az ilyesmin, megbámulják, mint az újkaput. Főleg kiálthatatlan vénasszonyok, akik akkor is a mások dolgán szeretnek rágódni, amikor a pohárban vacog a foguk; mindenki, akinek semmi köze hozzá, de beteg lesz, ha nem tudja meg, miért nem kurizál többé a Fecske uccai csizmadialeány a Feltámadás uccai fehérneművarrónőnek.

Aztán megszűnik az érdeklődés, a beteges kíváncsiság (azt is mondhatnám, hogy nevelétlenség) újabb prédára veti magát, végig lehet már menni az uccán, anélkül, hogy egyik-másik kacsázó dáma az arcába bujjon.

Az esztendőnek mulnak, a meglevő ráncok eltérőbélvesednek, frissebb jövevényeknek szorítanak helyet, tovább kavarog a világ, ez a bolondos nagy szélmalom és rég láctt ismerősök vágnak át a városon.

— Jaj, de rég nem voltam erre felé, mit csináltak?

— Hol ezt, hol azt. Azt hiszi, hogy kötelessége fölleveníteni minden elképzelhetőt, de egyszer véget ér a beszélgetés.

— Nagyon örülök, hogy láttalak, Isten áldjon.

— Isten veled, kézcsókomat odahaza.

— Köszönöm, majd tolmácsolom.

Mit csináljak? Magyarárgassam, hogy nincs már odahaza senki, mesélem el az életemet, amit nem szoktam senkinek elmesélni?

Az emberiség javarésze elképzelhetetlenül lapintatlan s egyedül az igazi uri-

ember tudja, hogy benső ügyekről kérdezősködni csak a külfelki borbélylegény szokott.

— Mondd már el, hogyan történt, aztán miért?

Látjuk másnak életfolyását, talán a lelki harcait is, de ehhez hozzányulni több az illetétségnél. Magam például meghallgatom sen szeretem a másét. Mi közöm hozzá. Majd pláne mindjárt brutális támadással rontok neki.

Azonban egy kis baj van. Mikor a régi ismerős kézcsókot küldött haza, azt ígértem, hogy elintézem. Az ígéreteimet pedig be szoktam tartani.

Odahaza a Vávi van, a hűséges házi-butor, mondhatnám a háboru előtti Budapesti Hírlap frazeológiájával azt is, hogy nagy idők tanuja. Ő a gondoskodó mindennél, ami az élet primitív körülményei között fontos; amikor azt hiszi reggel, hogy már eleget aludtam, kinyitja az ablakot s véleményét mond (csakis kérdésre) az időjárásról; gondoskodik mosdóvizről, a fehérnemű tisztántartásáról, rendbe-hozza a szobát s a szakácsnői címre hallgat, habár ebben a rangkoros demokráta világban illenék már előléptetni házvezető-nőnek.

Mondom, ez a gondviselő lény otthon van s amikor nagyritkán találkozunk (nap és hold), megállítom.

— Vávi, várjon csak, üzenetet kell átadnom. Pergáthló ügyvéd ur csókolatja a kezét.

Vávi, aki ünnepélyes alkalmakkor ka-lapot visel, nyakig pirul.

— Az én kezemet?

— Nem hiszem, hogy tévedett volna, igenis a magáét.

Tűnődik egy sort, de hamar megnyugszik.

— Köszönöm szépen.

A szobám aznap ragyogó tiszta, köny-

velmet újból rendezi Vávi, még pedig a kötések színei szerint, ami telefirkált, ostoba följegyzéses, papírszeletet talál az íróasztalomon, azt eltünteti s tiszta papírt tesz a helyébe, a tollaimat megszorolja s tanácsot kér, hogy mit olvasson.

— Ajánlja-e a tekintetes ur a Czróczert? Azt mondják, nagyon szép legyen.

Ilyenkor, nyár idején, sokat mozgolódnak az emberek, atyafiakat látogatnak, előkerült az öreg koldus is, aki évek előtt más városba költözött. Nagyon érdemes ember volt, egész politikai vitatkozásokba kezdett a pár garasért, de kiderült, hogy van valamire egy tehetséges öccse, az elcsalta magához. Mégis csak szegény van ebben a foglalkozásban.

Józsepek most eszébe jutott, hogy annak idején valami apró motyója ittmara-di, ki tudja, hogy jut bitangyába, eljött hát érte. Mivel azonban a természet nem változik meg olyan könnyen, ha már itt van, kiált egy kicsit a régi uccasároka kolduin. Kár elszalasztani a jó alkalmat, az új környezetben úgy sem szabad, aztán meg visszafelé utban annyi a stáció, stációkon a restauráció, hogy már láttukra is kiszárad az ember gégeje.

A viszontalálás örömet én kezdem, érdeklődöm, hol járt, mit csinált eddig, akkor tudom meg a nagy sorfordulatot. De elintézzük ezt is, nyujtom Józsepeknek a tiszteletdíját, mire ő zengi a régi áriával.

— Fizessen meg érte a jó Isten, áldja meg a feleségével...

— Eltalálta, József, mondom, azzal ugyan megáldott.

Tiszteletbeli koldusom azonban átalakult urrá s utánam kiáltja.

— Csókolom az otthonvalók kezét.

Ez már derék dolog, mondom is a Gondviselőnek:

— Vávi, emlékszik-e még a József koldusra?

— Hogyne.

Hát ittyan látogatóban és csókolatja a kezét.

Vávi szemét elfutja a könny, hogy mi-csoda halás emberek vannak a világon, hány rokonával tett ő már jót, aztán elfelejtette mindegyik, míg ez a nyomorult koldus...

— Hol van? Szeretnék neki valami ételmaradékot adni.

Igy történik ez mostanában elég sűrűn. A messi multból előkerült ismerősök nem tudnak megváltozott életükről, a kilátatlan örök udvariasság ajakukra adja az obligát frázist, én pedig unva a felvilágosítást — ami egyébként sem kötelességem — közvettem az üzenetet oda, ahova szől.

Néha mégis mintha üzemzavar támadva.

— Nem értem ezt a méltóságos urat, panaszokdiki Vávi, csak tegnap csókol-tatta a kezemet, ma pedig nem ismer meg az uccán. Ugy haragudtam, hogy majdnem megszólítottam.

— Ne bántsa szegényt, csillapítom, szörnyen rossz a szeme. Hamarjában kétszer is operálták, most megy be újból a klinikára. Nem látja az az orra hegyét sem, az emberek csak szürke tömegek előtte. Hogy venné észre valakinek az arcát?

Vávi meg van nyugodva, azt mondja, hogy az már más és éledeleg tovább abban a dicsőségben, amelyhez nyilvánvalóan a gazdája révén jutott. Nemrég zsúr volt az előszoba küszöbénél innesső, meg tulsó részén, kimenet hallom, hogy Vávi viszi a szót. Egy kissé affektálva, de fölényesen:

— Nem állok én szoba egy olyan rongyos fiakkerevel. Sokkal nagyobb urak csókolatták már a kezemet, mint amilyeneket ő a kocsián vitt. Mondja meg ezt neki.

(Sz.)